

UZASADNIENIE

I. Cel projektowanej ustawy w zakresie certyfikacji wykonawców zamówień publicznych:

Celem projektowanej ustawy jest uregulowanie na gruncie prawa polskiego procedury certyfikacji, która pozwoli wykonawcom ubiegać się w Polsce o wydanie certyfikatu potwierdzającego ich sytuację podmiotową na potrzeby postępowań o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzanych przez zamawiających z Unii Europejskiej. Certyfikat będzie umożliwiał wykonawcy potwierdzenie, że nie zachodzą wobec niego podstawy wykluczenia z postępowania o udzielenie zamówienia, w tym po przeprowadzeniu self-cleaningu w ramach procedury certyfikacji. Ponadto, będzie on umożliwiał wykazanie, że wykonawca posiada zdolność do należytego wykonania zamówień publicznych (np. określone doświadczenie, zasoby techniczne i organizacyjne, wykwalifikowana kadra) w zakresie wskazany w certyfikacie.

Wykonawca będzie uprawniony do posługiwania się certyfikatem na potrzeby wielu różnych postępowań, bez konieczności każdorazowego gromadzenia i składania dokumentów (podmiotowych środków dowodowych).

Głównym założeniem certyfikacji wykonawców zamówień publicznych jest ograniczenie obowiązków, zarówno po stronie wykonawców, jak i zamawiających, związanych z weryfikacją podmiotową wykonawców (główne założenie: weryfikacja dokonywana jednokrotnie). Posługiwanie się certyfikatem ma przyczynić się do znacznego skrócenia czasu niezbędnego na przygotowanie oferty, sprzyjać profesjonalizacji oraz transparentności procesu weryfikacji wykonawców – w związku z powierzeniem weryfikacji sytuacji wykonawcy niezależnym, wyspecjalizowanym podmiotom, a także powinno wpłynąć na obniżenie szeroko rozumianych kosztów udziału w postępowaniu. Certyfikacja to dla samych zamawiających kolejne usprawnienie procesu weryfikacji podmiotowej wykonawców, która będzie odbywać się bezpośrednio w oparciu o informacje wynikające z przedłożonego przez wykonawcę certyfikatu. Zamierzeniem jest także podniesienie efektywności systemu zamówień publicznych poprzez standaryzację wymagań stawianych przez zamawiających w ramach warunków udziału w postępowaniu.

Certyfikacja wykonawców zamówień publicznych rozumiana, jako możliwość uzyskania certyfikatu w Polsce i posługiwania się nim przez wykonawcę w postępowaniach o udzielenie

zamówienia w Unii Europejskiej, to instrument prawny zaplanowany w Polityce zakupowej państwa, przyjętej uchwałą Rady Ministrów z 2 lutego 2022 r. Tym samym, wprowadzenie projektowaną ustawą mechanizmu certyfikacji wykonawców stanowi element realizacji priorytetowych działań Polski w obszarze zamówień publicznych.

Certyfikacja wykonawców ma swe podstawy również w regulacjach unijnych, tj. art. 64 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE, gdzie uznaniu państwa członkowskiego pozostawiono implementację tego rozwiązania do jego porządku prawnego. Zgodnie z tym przepisem państwa członkowskie mogą ustanowić lub prowadzić urzędowe wykazy zatwierdzonych wykonawców, dostawców lub usługodawców albo przewidzieć ich certyfikację przez jednostki certyfikujące spełniające wymogi europejskich norm certyfikacji w rozumieniu załącznika VII dyrektywy. Wykonawcy wpisani do urzędowych wykazów lub posiadający zaświadczenie mogą na potrzeby każdego zamówienia przedłożyć zamawiającemu zaświadczenie o wpisie wydane przez właściwy organ lub zaświadczenie wystawione przez właściwą jednostkę certyfikującą. W takich zaświadczeniach wskazane są dokumenty, które stanowiły podstawę wpisu wykonawcy do urzędowego wykazu lub uzyskania przez niego certyfikacji.

Możliwość wprowadzenia certyfikacji zostało przewidziane również w art. 46 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniającej dyrektywę 2004/17/WE i 2004/18/WE. Przepisy projektowanej ustawy nie będą miały jednak zastosowania do postępowań o udzielenie zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa.

W obowiązującym stanie prawnym, na gruncie przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, 1812, 1933 i 2185 oraz z 2023 r. poz. 412 i 825), zwanej dalej „ustawą Pzp”, wykonawcy nie mają możliwości ubiegania się o wydanie certyfikatu w Polsce. Natomiast wykonawcy mogą posługiwać się takim certyfikatem wydanym w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej.

Jak wynika z § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie podmiotowych środków dowodowych oraz innych dokumentów lub oświadczeń, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy (Dz. U. poz. 2415), wykonawca wpisany do urzędowego wykazu zatwierdzonych wykonawców lub wykonawca certyfikowany

przez jednostki certyfikujące spełniające wymogi europejskich norm certyfikacji może, zamiast odpowiednich podmiotowych środków dowodowych, o których mowa w ustawie i rozporządzeniu, złożyć zaświadczenie o wpisie do urzędowego wykazu wydane przez właściwy organ lub certyfikat wydany przez właściwą jednostkę certyfikującą kraju, w którym wykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, wskazujące na podmiotowe środki dowodowe stanowiące podstawę wpisu lub uzyskania certyfikacji, chyba że zamawiający ma uzasadnione podstawy do zakwestionowania informacji wynikających z zaświadczenia lub certyfikatu. Z tym, że zgodnie z ust. 2 tego przepisu, w celu potwierdzenia braku podstawy wykluczenia z postępowania, o której mowa w art. 109 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp, zamawiający może żądać dodatkowego dokumentu wystawionego w kraju, w którym wykonawca ma miejsce zamieszkania lub siedzibę, potwierdzającego, że wykonawca nie naruszył obowiązków dotyczących płatności podatków, opłat lub składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne.

Ponadto na podstawie ww. rozporządzenia, wykonawca powołujący się na zasoby podmiotu trzeciego, na zasadach określonych w art. 118 ustawy Pzp, oraz na udział w realizacji zamówienia podwykonawcy niebędącego podmiotem udostępniającym zasoby może przedstawić zaświadczenie o wpisie do urzędowego wykazu wydane przez właściwy organ lub certyfikat wydany przez właściwą jednostkę certyfikującą kraju, w którym podmiot trzeci lub podwykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania.

W tym stanie rzeczy, regulacje projektowanej ustawy pozwolą wykonawcom z Polski ubiegać się o wydanie certyfikatu w ramach procedury certyfikacji prowadzonej w podmiotach certyfikujących działających w Polsce, w języku polskim i w oparciu o rodzime przepisy.

II. Szczegółowe rozwiązania zawarte w projekcie ustawy:

1. Zakres przedmiotowy ustawy i jej stosowanie:

Projektowana ustawa obejmuje zakresem swojej regulacji przede wszystkim określenie zasad udzielania certyfikacji wykonawców zamówień publicznych, w tym odnosi się do zakresu i warunków jej udzielania, a także podstawowych elementów procedury w ramach której wykonawcy będą ubiegać się o wydanie certyfikatu, tj. procedury certyfikacji.

W projekcie zawarto również przepisy dotyczące ustalenia okresu na jaki jest wydawany certyfikat, zasad posługiwania się certyfikatem oraz zasad związanych z utratą ważności przez certyfikat, w tym możliwością podważania wiarygodności informacji zawartych w certyfikacie. Przepisy projektowanej ustawy odnosząc się do materii ważności certyfikatu, określają warunki

sprawdzenia aktualności certyfikatu przez podmiot certyfikujący w okresie jego ważności oraz warunki zawieszenia i aktualizacji certyfikatu.

Elementem regulacji projektowanej ustawy jest również określenie podmiotów udzielających certyfikacji wykonawców zamówień publicznych (podmiotów certyfikujących) i zasad uzyskania przez te podmioty akredytacji, w tym wskazanie, iż akredytację przeprowadza Polskie Centrum Akredytacji (dalej: PCA).

Zagadnieniem objętym projektem jest także kwestia utworzenia i prowadzenia przez ministra właściwego ds. gospodarki systemu teleinformatycznego, w którym będą gromadzone informacje o certyfikowanych wykonawcach, wydanych certyfikatach oraz podmiotach certyfikujących, tj. Bazy Danych o Certyfikatach Wykonawców Zamówień Publicznych. Ustawa określać będzie również rodzaje informacji oraz danych gromadzonych w ww. systemie, zasady dostępu do tych informacji i danych oraz wymagane działania związane z obsługą systemu i jego utrzymaniem, podejmowane przez podmioty publiczne oraz podmioty certyfikujące.

Przepisy projektowanej ustawy będą miały zastosowanie do zamawiających i wykonawców w rozumieniu ustawy Pzp, a także podmiotów certyfikujących akredytowanych przez PCA na zasadach określonych w projektowanej ustawie oraz ustawie z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemie oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz. U. z 2022 r. poz. 1854).

Wykonawca będzie mógł ubiegać się o certyfikat i posługiwać się nim w celu uzyskania zamówienia publicznego w rozumieniu ustawy Pzp, w tym w postępowaniu o udzielenie zamówienia, na zasadzie dobrowolności. Posłużenie się certyfikatem przy ubieganiu się o udzielenie zamówienia publicznego będzie również możliwe bez względu na wartość zamówienia publicznego. Oznacza to, że wykonawcy będą mogli złożyć certyfikat na potrzeby potwierdzenia swojej sytuacji podmiotowej w postępowaniu o udzielenie zamówienia klasycznego (w rozumieniu art. 7 pkt 33 ustawy Pzp), zamówienia na usługi społeczne i inne szczególne usługi (w rozumieniu art. 7 pkt 34 ustawy Pzp) oraz zamówienia sektorowego (w rozumieniu art. 7 pkt 35 ustawy Pzp). Ponadto, będą mogli posłużyć się certyfikatem w procedurach udzielania zamówień nieobjętych stosowaniem ustawy Pzp, w tym również przypadku zamówień publicznych o wartości mniejszej niż 130 000 złotych.

Natomiast, w przypadku zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, o których mowa w art. 7 pkt 36 ustawy Pzp, projektowana ustawa nie przewiduje stosowania jej regulacji

do potwierdzania sytuacji podmiotowej wykonawcy z użyciem certyfikatu w przypadku tych zamówień.

2. Zasady certyfikacji wykonawców zamówień publicznych:

Celem certyfikacji wykonawców zamówień publicznych jest potwierdzenie, w ramach procedury prowadzonej przed wyspecjalizowanym podmiotem certyfikującym, przez wykonawcę jego sytuacji podmiotowej na potrzeby późniejszego ubiegania się o udzielenie zamówienia publicznego (art. 3).

Zgodnie z założeniem projektu, ubieganie się o udzielenie certyfikacji i posługiwanie się przez wykonawcę certyfikatem w postępowaniu o udzielenie zamówienia, w ramach kwalifikacji podmiotowej prowadzonej przez zamawiającego, jest całkowicie fakultatywne. Do decyzji wykonawcy pozostawione jest czy w celu wykazania swojej sytuacji podmiotowej posłuży się podmiotowymi środkami dowodowymi, zgodnie z przepisami ustawy Pzp i rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie podmiotowych środków dowodowych oraz innych dokumentów lub oświadczeń, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy. Czy też wykonawca złoży w postępowaniu uzyskany wcześniej certyfikat, o ile ubiegał się on o uzyskanie takiego certyfikatu.

W przyjętym modelu certyfikacji wykonawców przewiduje się możliwość uzyskania dwóch rodzajów certyfikatu, tj. certyfikatu potwierdzającego niepodleganie wykluczeniu („certyfikacja niepodlegania wykluczeniu”) oraz certyfikatu potwierdzającego posiadanie zdolności do należytego wykonania zamówienia („certyfikacja zdolności wykonawcy”).

Certyfikacja niepodlegania wykluczeniu ma umożliwić potwierdzenie tego, że nie zachodzą względem wykonawcy podstawy wykluczenia z postępowania o udzielenie zamówienia uregulowane w art. 108 i art. 109 ustawy Pzp. W ramach procedury certyfikacji wykonawca będzie mógł zatem zweryfikować kwestię braku istnienia podstaw wykluczenia z postępowania o udzielenie zamówienia, o których mowa w art. 108 ust. 1 pkt 1-5, ust. 2 oraz art. 109 ust. 1 pkt 1-5 i 7-10 ustawy Pzp.

Certyfikacja zdolności wykonawcy ma umożliwić wykonawcy potwierdzenie swojej zdolności do należytego wykonania zamówienia (ich zakres lub poziom; np. posiadane doświadczenie), którą następnie będzie wykorzystywał do wykazywania spełniania warunków udziału w konkretnym postępowaniu.

Certyfikacja niepodlegania wykluczeniu:

Projektowana ustawa daje wykonawcy możliwość ubiegania się o weryfikację wyłącznie obligatoryjnych podstaw wykluczenia określonych w art. 108 ust. 1 pkt 1-5 lub ust. 2 ustawy Pzp albo wybranych fakultatywnych podstaw wykluczenia, określonych w art. 109 ust. 1 pkt 1-5 i 7-10 ustawy Pzp, wraz ze wskazanymi wyżej obligatoryjnymi podstawami wykluczenia, o których mowa w art. 108 ust. 1 pkt 1-5 ustaw Pzp.

Założenie niejako „automatycznej” weryfikacji przez podmiot certyfikujący obligatoryjnych podstaw wykluczenia wraz z wybranymi przez wykonawcę podstawami fakultatywnymi podyktowane jest potrzebą osiągnięcia jak najwyższej efektywności procedury certyfikacji, mając na uwadze to, że obligatoryjne podstawy wykluczenia weryfikowane są przez zamawiającego w postępowaniu w każdym przypadku.

Jednocześnie, w przypadku podstaw wykluczenia określonych art. 108 ust. 1 pkt 5 i art. 109 ust. 1 pkt 8-10 ustawy Pzp, ze względu na ich charakter, badanie niepodlegania wykluczeniu będzie polegało na sprawdzeniu czy wykonawca znajduje się w okresie wykluczenia na podstawie art. 111 pkt 4-6 ustawy Pzp. Powyższe przesłanki odnoszą się do sytuacji, w których:

- 1) zamawiający może stwierdzić, na podstawie wiarygodnych przesłanek, że wykonawca zawarł z innymi wykonawcami porozumienie mające na celu zakłócenie konkurencji, w szczególności jeżeli należąc do tej samej grupy kapitałowej w rozumieniu ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, złożyli odrębne oferty, oferty częściowe lub wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, chyba że wykażą, że przygotowali te oferty lub wnioski niezależnie od siebie (art. 108 ust. 1 pkt 5);
- 2) wykonawca w wyniku zamierzonego działania lub rażącego niedbalstwa wprowadził zamawiającego w błąd przy przedstawianiu informacji, że nie podlega wykluczeniu, spełnia warunki udziału w postępowaniu lub kryteria selekcji, co mogło mieć istotny wpływ na decyzje podejmowane przez zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia, lub który zataił te informacje lub nie jest w stanie przedstawić wymaganych podmiotowych środków dowodowych (art. 109 ust. 1 pkt 8 ustawy Pzp);
- 3) wykonawca bezprawnie wpływał lub próbował wpływać na czynności zamawiającego lub próbował pozyskać lub pozyskał informacje poufne, mogące dać mu przewagę w postępowaniu o udzielenie zamówienia (art. 109 ust. 1 pkt 9 ustawy Pzp);
- 4) wykonawca w wyniku lekkomyślności lub niedbalstwa przedstawił informacje wprowadzające w błąd, co mogło mieć istotny wpływ na decyzje podejmowane przez

zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia (art. 109 ust. 1 pkt 10 ustawy Pzp).

Tym samym, możliwość weryfikacji ich istnienia, w ramach procedury certyfikacji odnosić się musi do historii kontraktowej zaistniałej przed ubieganiem się przez wykonawcę o wydanie certyfikatu.

Certyfikacja zdolności wykonawcy:

W przypadku certyfikacji zdolności wykonawcy, celem jest potwierdzenie przez podmiot certyfikujący posiadania przez wykonawcę zdolności do należytego wykonania zamówienia, w zakresie wskazanym we wniosku o certyfikację, która służy następnie wykazaniu spełniania przez tego wykonawcę warunków udziału w postępowaniu. Wykonawca może wnioskować o potwierdzenie zdolności w zakresie wybranych przez siebie warunków udziału w postępowaniu, o których mowa w art. 112 ust. 2 ustawy Pzp.

Potwierdzenie zdolności do należytego wykonania zamówienia w ramach procedury certyfikacji przeprowadzane będzie w oderwaniu od konkretnego postępowania o udzielenie zamówienia, natomiast w zakresie lub na poziomie wskazanym przez wykonawcę. Wykonawca będzie wykazywał posiadanie zdolności, których zamawiający „standardowo” wymagają do wykonania określonych kategorii zamówień publicznych, np. zdolności finansowej lub ekonomicznej na określonym poziomie lub określonego doświadczenia, wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, potencjału technicznego oraz kadrowego.

Tym samym, zgodnie z projektem, wykonawca w ramach certyfikacji będzie mógł potwierdzić zdolność do występowania w obrocie gospodarczym, uprawnienie do prowadzenia określonej działalności gospodarczej lub zawodowej, o ile jest to wymagane odrębnymi przepisami, a także swoją sytuację ekonomiczną lub finansową oraz zdolności techniczne lub zawodowe.

W odniesieniu do potwierdzania zdolności do występowania w obrocie gospodarczym oraz uprawnienia do prowadzenia określonej działalności gospodarczej lub zawodowej (art. 112 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy Pzp), wykonawca będzie wskazywał wyłącznie czy certyfikacja ma obejmować sprawdzenie ww. okoliczności, m.in. potwierdzenie przynależność do wskazanej organizacji, posiadanie określonej licencji lub zezwolenia.

Z kolei, w przypadku potwierdzania zdolności finansowej lub ekonomicznej (art. 112 ust. 2 pkt 3 ustawy Pzp), wykonawca będzie samodzielnie wskazywał poziom, który chce potwierdzić w certyfikacie. W tym celu wykonawca będzie określał np. wysokość rocznych przychodów, wysokość posiadanych środków finansowych lub zdolność kredytową, wysokość

posiadanego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej w zakresie prowadzonej działalności w danym obszarze, które chce potwierdzić w procedurze certyfikacji.

Natomiast w przypadku zdolności technicznej lub zawodowej (art. 112 ust. 2 pkt 4 ustawy Pzp), wykonawca we wniosku o certyfikację wskaże z góry określony poziom zdolności do należytego wykonania zamówienia, który ma zostać objęty weryfikacją. W tym przypadku, poziomy zdolności odnoszące się do warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia na roboty budowlane, dotyczące posiadania przez wykonawcę określonego doświadczenia, wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych wykonawcy lub osób skierowanych przez wykonawcę do realizacji zamówienia, a także posiadania potencjału technicznego, w tym posiadanego sprzętu, zostaną określone w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw gospodarki, wydawanego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, ministrem właściwym do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, a także ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej.

Ponadto, minister właściwy do spraw gospodarki na podstawie fakultatywnego upoważnienia zawartego w projektowanym art. 5 ust. 5, będzie mógł określić w rozporządzeniu poziomy zdolności dotyczące zdolności technicznej lub zawodowej, odnoszące się do warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia na usługi oraz dostawy.

Jak wynika z powyższego, certyfikacja zdolności wykonawcy w pierwszej kolejności odnosić się będzie przede wszystkim do weryfikacji wykonawców realizujących roboty budowlane. W ramach tego rodzaju zamówień zidentyfikowano znaczącą ilość przedmiotów realizacji, do których zastosować można wystandardyzowane poziomy zdolności wykonawców podlegające ocenie w ramach spełniania warunków udziału w postępowaniu. Projekt ustawy, poprzez wprowadzenie fakultatywnej delegacji, umożliwi również rozszerzanie zakresu certyfikacji zdolności na usługi i dostawy.

Zaznaczenia wymaga również, że certyfikacja nie będzie obejmować od początku wszystkich typów robót budowlanych, czy później innych rodzajów zamówień. Dotyczyć będzie tych, do których zastosowanie znajdą opisane w rozporządzeniach poziomy zdolności. Przyjęta konstrukcja pozwala natomiast rozszerzać z czasem zakres certyfikacji o dalsze rodzaje zamówień, poprzez wprowadzanie do aktów wykonawczych kolejnych poziomów zdolności.

Jednocześnie, w planach jest również skategoryzowanie zamówień publicznych i przypisanie im poziomów zdolności, o których mowa w rozporządzeniach wydanych na podstawie projektowanych ust. 4 i 5. Określenie kategorii zamówień publicznych i przypisanie im

poziomów zdolności nastąpi również w akcie wykonawczym – na podstawie fakultatywnego upoważnienia do wydania rozporządzenia, udzielonego ministrowi właściwemu do spraw gospodarki. Same kategorie zamówień będą ustalone w oparciu o rodzaj i przedmiot zamówienia publicznego, zaś przypisane im poziomy zdolności mają być proporcjonalne do przedmiotu danego zamówienia w określonej kategorii.

Ze stworzonego w ten sposób katalogu kategorii zamówień i odpowiadających im poziomów zdolności zamawiający będą mogli korzystać na zasadzie dobrowolności. Takie rozwiązanie ma na celu „miękkie” wprowadzanie standaryzacji formułowania przez zamawiających warunków udziału w postępowaniu, stawianych w postępowania o udzielenie zamówienia, tam gdzie taka standaryzacji jest możliwa. Określenie kategorii zamówień z przypisaniem im poziomów zdolności do należytego wykonania zamówienia ma również pomóc, zwłaszcza mniejszym zamawiającym, w proporcjonalnym formułowaniu warunków udziału w postępowaniu.

Warunki udzielenia certyfikacji i ważność certyfikatu:

Zgodnie z projektowanym art. 6, warunkiem udzielenia certyfikacji niepodlegania wykluczeniu jest potwierdzenie, że wykonawca, w zakresie przez niego wnioskowanym, nie podlega wykluczeniu z postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie art. 108 ust. 1 pkt 1-5 lub art. 108 ust. 1 pkt 1-5 łącznie z art. 108 ust. 2 lub art. 109 ust. 1 pkt 1-5 i 7-10 Prawa zamówień publicznych, w zakresie wybranych przez siebie fakultatywnych podstaw wykluczenia.

Z kolei, warunkiem dokonania certyfikacji zdolności wykonawcy jest potwierdzenie, że wykonawca, w zakresie przez niego wnioskowanym, posiada zdolności do należytego wykonania zamówienia (zdolności te będą dotyczyły obszarów odpowiadających warunkom udziału w postępowaniu, o których mowa w art. 112 ust. 2 ustawy Pzp).

Potwierdzenie niepodlegania wykluczeniu lub posiadania zdolności do należytego wykonania zamówienia będzie dokonywane przez podmiot certyfikujący w oparciu o podmiotowe środki dowodowe, określone w przepisach rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 23 grudnia 2020 r. sprawie podmiotowych środków dowodowych oraz innych dokumentów lub oświadczeń, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy. Przyjęte rozwiązanie, z jednej strony, wynika z potrzeby zapewnienia równego traktowania wykonawców składających w postępowaniu o udzielenie zamówienia podmiotowe środki dowodowe na dotychczasowych zasadach, wynikających z ustawy Pzp, i wykonawców posługujących się certyfikatem. Z drugiej strony, odwołanie się do podmiotowych środków

dowodowych w procedurze certyfikacji podyktowane jest również tym, że w ramach projektowanego rozwiązania nastąpi *de facto* „przeniesienie” weryfikacji sytuacji podmiotowej wykonawcy z etapu postępowania o udzielenie zamówienia na etap wcześniejszy – weryfikacji przeprowadzanej przez wyspecjalizowany podmiot certyfikujący.

W projektowanej ustawie przewiduje się również, że wykonawca w celu potwierdzenia posiadania zdolności do należytego wykonania zamówienia w zakresie wybranego lub wybranych przez siebie warunków udziału w postępowaniu, o których mowa w art. 112 ust. 2 pkt 3 i 4 Prawa zamówień publicznych, będzie mógł polegać na zdolnościach technicznych lub zawodowych lub sytuacji finansowej lub ekonomicznej podmiotów udostępniających zasoby. W takim przypadku wraz z wnioskiem o certyfikację będzie on składał zobowiązanie podmiotu udostępniającego zasoby do oddania mu do dyspozycji niezbędnych zasobów na okres ważności certyfikatu wykonawcy zamówień publicznych lub inny podmiotowy środek dowodowy potwierdzający, że wykonawca będzie miał możliwość dysponowania takimi zasobami tych podmiotów w okresie ważności certyfikatu (projektowany art. 7).

Zgodnie z projektowanym art. 8 ust. 1, dokumentem potwierdzającym dokonanie certyfikacji podstaw wykluczenia lub certyfikacji zdolności wykonawcy jest certyfikat wykonawcy zamówień publicznych, wydawany na 3 lata.

Przepisy projektowanej ustawy (art. 9 ust. 1) ustanawiają domniemanie prawne wynikające z certyfikatu. W odniesieniu do treści certyfikatu domniemywa się, że brak istnienia podstaw wykluczenia z postępowania o udzielenie zamówienia lub istnienie zdolności wykonawcy do należytego wykonania zamówienia publicznego, w zakresie stwierdzonym certyfikatem, zgodne jest ze stanem rzeczywistym.

Jednocześnie, zgodnie z art. 9 ust. 2, prawdziwość informacji zawartych w certyfikacie może być kwestionowana wyłącznie w przypadku uzasadnionych wątpliwości, np. gdy na podstawie przedstawionych dokumentów zamawiający jest w stanie wykazać, że stwierdzona certyfikatem zdolność do wykonania zamówienia nie odpowiada rzeczywistości. Ponadto warunkiem kwestionowania przez zamawiającego prawdziwości informacji zawartych w certyfikacie jest posłużenie się przez wykonawcę certyfikatem w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia. Powyższe oznacza, że nie ma możliwości kwestionowania prawdziwości informacji zawartych w certyfikacji przez stronę trzecią, w tym zamawiającego, w przypadku gdy wykonawca nie składa certyfikatu w konkretnym postępowaniu o udzielenie zamówienia. Obowiązek udowodnienia okoliczności, o których mowa w ust. 2, spoczywa na tym kto kwestionuje prawdziwość informacji zawartych w certyfikacie.

Wprowadzenie domniemania prawnego co do prawdziwości informacji zawartych w certyfikacie ma na celu zapewnienie pewności obrotu prawnego – poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji wykonawców posługujących się certyfikatem w postępowaniu o udzielenie zamówienia, zamawiających, do których wpływa certyfikat w związku ze zorganizowanym postępowaniem, jak i pozostałych wykonawców korzystających z dotychczasowych sposobów wykazania sytuacji podmiotowej w postępowaniu.

Jednocześnie, odwołanie się w projekcie ustawy do pojęcia „uzasadnione wątpliwości” stanowi wyraz implementacji art. 64 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE dyrektywy. Zgodnie z art. 64 ust. 4 ww. dyrektywy, poświadczony przez właściwy organ wpis do urzędowego wykazu lub zaświadczenie wydane przez jednostkę certyfikującą stanowią podstawę domniemania spełnienia przez dany podmiot (wykonawcę) wymogów kwalifikacji podmiotowej objętych urzędowym wykazem lub zaświadczeniem (ust. 4) Z kolei, ust. 5 wprowadza zakaz kwestionowania informacji, które wynikają z wpisu do wykazu urzędowego lub certyfikacji, bez uzasadnienia. *A contrario* jedynie uzasadnione wątpliwości dają podstawę do podważania prawdziwości informacji wynikających z certyfikaty bądź wpisu.

W kontekście powyższych regulacji, w ustawie Pzp w dodawanym art. 128a ust. 1 (art. 30 pkt 7 projektu) zawarto podstawę dla zamawiającego do powołania się na uzasadnione wątpliwości dotyczące certyfikatu, w postępowaniu o udzielenie zamówienia. Zamawiający, który ma uzasadnione wątpliwości co do prawdziwości informacji zawartych w certyfikacie wezwie wykonawcę do złożenia wyjaśnień. Jeżeli wyjaśnienia złożone przez wykonawcę okażą się niewystarczające do usunięcia uzasadnionych wątpliwości, to zamawiający poinformuje o tym podmiot certyfikujący, który wydał certyfikat (art. 128a ust. 2).

Zastosowanie, w takiej sytuacji, znajdzie norma zawarta w projektowanym art. 12 ust. 1 pkt 3, zgodnie z którą w przypadku zgłoszenia uzasadnionych wątpliwości przez zamawiającego, na podstawie art. 128a ust. 2 ustawy Pzp, podmiot certyfikujący obowiązany jest sprawdzić aktualność certyfikatu. W razie takiego zgłoszenia, podmiot certyfikujący sprawdza aktualność certyfikatu w terminie 3 dni roboczych od dnia przekazania informacji przez zamawiającego (ust. 2). Jeżeli w wyniku tego sprawdzenia, podmiot certyfikujący stwierdzi, że wykonawca, któremu udzielono certyfikacji przestał spełniać warunki jej udzielenia w całości lub w części, wówczas jest on obowiązany zawiesić certyfikat odpowiednio w całości lub części i wezwać wykonawcę do jego aktualizacji, zgodnie z projektowanym art. 13 ust. 1.

Zaznaczenia wymaga, że projektowany art. 10 wprowadza zakaz posługiwania się przez wykonawcę w postępowaniu o udzielenie zamówienia nieważnym lub zawieszonym certyfikatem. Co za tym idzie, w okresie zawieszenia certyfikatu (np. na skutek zgłoszonych przez zamawiającego uzasadnionych wątpliwości potwierdzonych przez podmiot certyfikujący w ramach sprawdzenia aktualności certyfikatu), podobnie jak w przypadku utraty ważności, jeżeli certyfikat został złożony w postępowaniu o udzielenie zamówienia, wykonawca nie będzie mógł się już nim posługiwać. W tej sytuacji zastosowanie znajdą regulacje ustawy Pzp wskazane w części uzasadnienia dotyczącej zmiany ustawy Pzp (art. 39 projektu).

Zgodnie z projektowanym art. 11, co do zasady certyfikat traci ważność po upływie okresu na jaki został wydany, tj. po upływie 3 lat od dnia jego wydania. Przy czym, certyfikat może utracić ważność również przed upływem tego okresu. Nastąpi to w przypadku stwierdzenia przez podmiot certyfikujący, że wykonawca, któremu udzielono certyfikacji podstaw wykluczenia lub certyfikacji zdolności wykonawcy, przestał spełniać warunki jej udzielenia i nie wykazał w ramach aktualizacji certyfikatu, że te warunki spełnia ponownie.

W okresie ważności certyfikatu (w ciągu 3 lat od dnia jego wydania), podmiot certyfikujący sprawdza jego aktualność w terminach określonych w umowie zawieranej między tym podmiotem a wykonawcą (art. 12 ust. 1), tj. cyklicznie – w ramach ustalonej umową „przeglądu”. Podmiot certyfikujący sprawdza aktualność certyfikatu również niezależnie od terminów ustalonych umową, w sytuacji zgłoszenia takiej potrzeby przez wykonawcę lub w wyniku własnych ustaleń pozyska informacje (np. na podstawie doniesień prasowych, informacji przekazanych przez podmioty trzecie, w tym podmioty publiczne), które skłonią go do „doraźnego” sprawdzenia aktualności. Należy pamiętać bowiem, że dbałość o rzetelność udzielonej certyfikacji, leży w interesie podmiotu certyfikującego, gdyż może rzutować na reputację takiego podmiotu.

Sprawdzenie aktualności certyfikatu nastąpi również we wskazanym już wyżej przypadku zgłoszonych uzasadnionych wątpliwości zamawiającego (w tym przypadku podmiot certyfikujący ma na sprawdzenie aktualności certyfikatu 3 dni robocze od dnia przekazania wątpliwości).

Jeżeli podmiot certyfikujący, w wyniku sprawdzenia aktualności certyfikatu, dojdzie do wniosku, że certyfikat wymaga uaktualnienia (gdyż wykonawca przestał spełniać warunki udzielenia certyfikacji w całości lub w części), wówczas obowiązany jest zawiesić certyfikat odpowiednio w całości lub części, i wezwać wykonawcę do jego aktualizacji (art. 13 ust. 1).

Podmiot certyfikujący zawiesza certyfikat i wzywa wykonawcę do jego aktualizacji również w przypadku, gdy w postępowaniu odwoławczym prowadzonym przez Krajową Izbę Odwoławczą lub w postępowaniu skargowym przez sąd zamówień publicznych stwierdzono, że informacje zawarte w certyfikacie nie są prawdziwe.

Mając na uwadze, że certyfikacja będzie przeprowadzana na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej między profesjonalnym podmiotem certyfikującym (akredytowanym przez PCA) a wykonawcą, część kwestii proceduralnych i technicznych, w tym szczegóły dotyczące sprawdzenia aktualności certyfikatu oraz procedury aktualizacji certyfikatu, będzie wynikała z programu oceny zgodności certyfikacji, uregulowanej w art. 21, oraz z samej umowy, o której mowa w art. 17 ust. 1 projektu. W projekcie ustawy założono, że program oceny zgodności certyfikacji będzie dokumentem „miękkim”, ustalonym przez ministra właściwego do spraw gospodarki, jednak wiążącym dla podmiotów certyfikujących, z uwagi na art. 34 w związku z art. 22 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku.

Wykonawcy mogą ubiegać się o wspólną certyfikację zdolności. W takim przypadku, ustanawiają pełnomocnika do reprezentowania ich w procedurze dokonywania certyfikacji. Warunkiem dokonania certyfikacji zdolności jest wspólne spełnianie przez wykonawców wymogów niezbędnych do wydania certyfikatu, w zakresie przez nich wnioskowanym. Uzyskując wspólny certyfikat, wykonawcy będą mogli posługiwać się nim w postępowaniu o udzielenie zamówienia wyłącznie wtedy gdy wspólnie ubiegają się o udzielenie zamówienia publicznego.

3. Procedura certyfikacji wykonawców zamówień publicznych

Podmioty certyfikujące:

Certyfikacji dokonują podmioty certyfikujące akredytowane przez PCA, na podstawie projektowanej ustawy oraz ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (art. 15). Z tym, że certyfikacji niepodlegania wykluczeniu udziela podmiot certyfikujący akredytowanym przez PCA, wyznaczony przez ministra właściwego do spraw gospodarki. Podmiot ten jest wyznaczany spośród podmiotów należących do jednostek sektora finansów publicznych rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, 1273, 1407 i 1429) lub będących inną państwową

jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej lub jednoosobową spółką Skarbu Państwa.

Tym samym, projekt przewiduje udzielanie certyfikacji niepodlegania wykluczeniu wyłącznie przez jedną podmiot certyfikujący, oraz możliwość udzielania certyfikacji zdolności wykonawcy przez wiele takich podmiotów działających na rynku.

Wyznaczenie podmiotu certyfikującego, o którym mowa w ust. 1, następuje w drodze porozumienia zawieranego między ministrem właściwym do spraw gospodarki a podmiotem certyfikującym. Porozumienie to zawierane jest bezterminowo. Zgodnie z założeniem, w porozumieniu zostaną określone warunki realizacji tego porozumienia oraz okoliczności jego rozwiązania. Z tym, że w razie cofnięcia akredytacji podmiotowi certyfikującemu, porozumienie ulega rozwiązaniu z mocy ustawy i podmiot ten przestaje pełnić swoją funkcję. Wówczas minister właściwy do spraw gospodarki wyznacza inny podmiot certyfikujący spośród podmiotów wskazanych w projektowanym art. 15.

Wniosek o certyfikację:

Certyfikacja niepodlegania wykluczeniu oraz certyfikacja zdolności wykonawcy będzie przeprowadzana na wniosek wykonawcy. We wniosku dostępne będą pola na wypełnienie podstawowych informacji o wykonawcy i wnioskowanym zakresie certyfikacji, m.in. takich jak: 1 - nazwa wykonawcy ubiegającego się o certyfikację (albo jego imię i nazwisko) oraz 2 - wskazanie adresu jego siedziby (albo adresu zamieszkania), 3 - wskazanie czy wniosek dotyczy certyfikacji niepodlegania wykluczenia czy certyfikacji zdolności wykonawcy, 4 - wskazanie zakresu wnioskowanej certyfikacji (odnośnie do konkretnych przesłanek wykluczenia określonych w art. 108 bądź 109 ustawy Pzp oraz zdolności wykonawcy w zakresie konkretnych warunków udziału w postępowaniu określonych w art. 112 ust. 2 ustawy Pzp), 5 - wskazanie czy przeprowadzenie certyfikacji może wymagać self-cleaningu (art. 23 ust. 1).

W zawiązku z tym, że projektowana ustawa ogranicza możliwość złożenia większej liczby wniosków o certyfikację zdolności wykonawcy w zakresie tego samego warunku udziału w postępowaniu i prowadzenia procedury certyfikacji, wykonawca będzie również obowiązany do zawarcia we wniosku stosowanego oświadczenia. Wprowadzenie w projektowanej ustawie wskazanego oświadczenia wykonawcy ma na celu efektywniejsze egzekwowanie zakazu składania w różnych podmiotach certyfikujących, w tym samym czasie, dwóch lub większej liczby wniosków o certyfikację zdolności wykonawcy w zakresie tego samego warunku udziału w postępowaniu. Kolejnego wniosku dotyczącego tego samego warunku udziału

w postępowaniu nie można złożyć dopóki nie zakończy się wszczęta wcześniej procedura certyfikacji.

W przypadku złożenia wniosku o certyfikację zdolności wykonawcy w zakresie tego samego warunku udziału w postępowaniu do więcej niż jednego podmiotu certyfikującego, rozpatrzeniu podlega ten wniosek, który został złożony jako pierwszy. Zauważenia wymaga, że nie przewidziano jednak dodatkowych skutków prawnych wobec wykonawcy, który naruszy projektowany art. 18.

Dla wyjaśnienia powyższych kwestii istotne jest, iż wszczęciem procedury certyfikacji jest samo złożenie wniosku do podmiotu certyfikującego, przy czym procedura ta nie jest procedurą o charakterze administracyjnym. Celem procedury jest bowiem doprowadzenia do zawarcia umowy cywilnej.

Kwestie techniczne związane z złożeniem wniosku o certyfikację oraz jego przyjęciem przez podmiot certyfikujący (w przypadku certyfikacji zdolności wykonawcy – podmiot wybrany przez wykonawcę), a także dalsze postępowanie z wnioskiem, zostaną uregulowane we wskazywanym wyżej programie oceny zgodności certyfikacji przygotowywanym przez ministra właściwego do spraw gospodarki, na podstawie projektowanego art. 21.

We wniosku o certyfikację mogą znaleźć się również dodatkowe informacje nieprzewidziane w ustawie, mające charakter bardziej techniczny. Szczegółowy zakres informacji zawartych we wniosku lub jego wzór również zostaną określone w ww. programie oceny zgodności certyfikacji.

Zawarcie umowy oraz przeprowadzenie procedury certyfikacji:

Procedura certyfikacji będzie przeprowadzana na podstawie umowy zawieranej między wykonawcą a podmiotem certyfikującym. Zgodnie z wyborem stron umowy, wykonawca, wraz z umową bądź już po jej zawarciu, będzie przekazywał podmiotowi certyfikującemu podmiotowe środki dowodowe, aby potwierdzić brak istnienia podstaw wykluczenia – jeżeli certyfikacja dotyczy potwierdzenia niepodlegania wykluczeniu, lub w celu potwierdzenia posiadania zdolności do należytego wykonania zamówienia – jeżeli certyfikacja dotyczy zdolności do wykonania zamówienia. Ponadto, wykonawca będzie przekazywał podmiotowi certyfikującemu informacje oraz dokumenty niezbędne do przeprowadzenia procedury samoocyszczczenia, o ile wniosek wskazywał na taką potrzebę lub potrzeba ta wyniknęła później (podczas zawierania umowy przez strony lub już po jej zawarciu – w tej sytuacji strony aneksują umowę w niezbędnym zakresie).

Mając na uwadze potrzebę ułatwienia działania wykonawcy oraz usprawnienia procedury certyfikacji, wykonawca, w trakcie zawierania umowy lub już po jej zawarciu, będzie mógł złożyć oświadczenie o wyrażeniu zgody na zwrócenie się przez podmiot certyfikujący do właściwych organów odpowiednio o wydanie podmiotowych środków dowodowych potwierdzających, że wykonawca nie zalega z opłacaniem podatków i opłat oraz składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. W takim przypadku, to podmiot certyfikujący będzie zwracał się do właściwych organów o wydanie na potrzeby procedury certyfikacji i aktualizacji certyfikatu zaświadczeń potwierdzających, że wykonawca nie zalega z opłacaniem podatków i opłat oraz opłacaniem składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, na warunkach określonych w rozporządzeniu Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie podmiotowych środków dowodowych oraz innych dokumentów lub oświadczeń, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, tj. aktualizowanego co 3 miesiące.

Jednocześnie, w przypadku podmiotowych środków dowodowych, które można uzyskać za pomocą bezpłatnych i ogólnodostępnych baz danych (zwłaszcza z rejestrów publicznych), podmiot certyfikujący samodzielnie będzie pozyskiwał te podmiotowe środki dowodowe w zakresie niezbędnym do dokonania certyfikacji niepodlegania wykluczeniu.

Projektowana ustawa zakłada, że procedura certyfikacji wykonawców zamówień publicznych powinna być przeprowadzona przez podmiot certyfikujący w ciągu 30 dni od dnia otrzymania od wykonawcy wszystkich niezbędnych dokumentów, w tym podmiotowych środków dowodowych, oraz wniesienia opłaty przewidzianej umową. Szczegółowy sposób przeprowadzania procedury certyfikacji, w tym czynności wykonywane w celu zawarcia umowy oraz po jej zawarciu, a także wskazywane już wyżej: treść lub wzór wniosku, sposób jego składania i dalszego postępowania z nim, kwestie związane ze składaniem niezbędnych dokumentów, jak również sposób aktualizacji certyfikatu, zostaną określone w program oceny zgodności certyfikacji. Po przygotowaniu programu oceny zgodności przez ministra właściwego do spraw gospodarki, zostanie on udostępniany w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego tego ministra oraz stronie podmiotowej Polskiego Centrum Akredytacji.

Projektowana ustawa reguluje także kwestię zakończenia procedury certyfikacji, w ramach której podmiot certyfikujący zawiadomi wykonawcę bądź o udzieleniu bądź o odmowie udzielenia certyfikacji. Możliwość odmowy udzielenia certyfikacji związana jest, w przypadku certyfikacji niepodlegania wykluczeniu, z niepotwierdzeniem braku istnienia podstaw wykluczenia wykonawcy z udziału w postępowaniu w zakresie objętym procedurą.

W przypadku zaś certyfikacji zdolności wykonawcy, z niepotwierdzeniem posiadania przez wykonawcę zdolności do należytego wykonania zamówienia, w zakresie objętym procedurą certyfikacji.

W przypadku odmowy udzielenia certyfikacji, podmiot certyfikujący musi podać uzasadnienie faktyczne i prawne swojej decyzji. Wykonawca zaś może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do tego podmiotu certyfikującego, który odmówił udzielenia certyfikacji, w terminie 21 dni od dnia doręczenia wykonawcy ww. informacji.

Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy powinien być rozpatrzony przez podmiot certyfikujący w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia jego złożenia. Jeżeli podmiot certyfikujący ponownie odmówił udzielenia certyfikacji, to wykonawca nie ma już możliwości podejmowania dalszych działań w ramach tej procedury i ulega ona ostatecznemu zakończeniu.

W przypadku certyfikacji niepodlegania wykluczeniu, jeżeli zachodzi konieczność przeprowadzenia *self-cleaningu* w zakresie podstaw wykluczenia, o których mowa w art. 108 ust. 1 pkt 1, 2 i 5 lub podstaw wykluczenia, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 2-5 i 7-10 Prawa zamówień publicznych (o ile wykonawca wnioskował o certyfikację w tym zakresie), podmiot certyfikujący nie może odmówić certyfikacji, w przypadku gdy wykonawca udowodni, że spełnił łącznie przesłanki wskazane w projektowanym art. 23 ust. 1 pkt 1-3. Przesłanki te sformułowane zostały analogicznie do przesłanek *self-cleaningu* uregulowanych w art. 110 ust. 2 ustawy Pzp. Zadaniem podmiotu certyfikującego jest ocenienie czy podjęte przez wykonawcę czynności wskazane w przepisie są wystarczające do wykazania jego rzetelności. Jeżeli podjęte przez wykonawcę czynności nie są wystarczające do wykazania jego rzetelności, podmiot certyfikujący odmawia dokonania certyfikacji niepodlegania wykluczeniu.

Natomiast w przypadku pozytywnego zakończenia procedury certyfikacji, wykonawca otrzyma certyfikat, wydany w formie elektronicznej. Projektowany przepis art. 24 ust. 2 wskazuje minimalny zakres informacji zawartych w certyfikacie. Szczegółowy zakres tych danych będzie wynikał z wzoru certyfikatu określonego przez ministra właściwego do spraw gospodarki w rozporządzeniu.

Dokonanie certyfikacji i aktualizacja certyfikatu będzie podlegać opłatom, których wysokość strony - podmiot certyfikujący i wykonawca, będą ustalać w umowie, z tym, że maksymalna wysokość opłat oraz sposób ich ustalania zostanie określona we wspomnianym wyżej programie oceny zgodności.

4. Baza Danych o Certyfikatach Wykonawców Zamówień Publicznych

Projektowana ustawa przewiduje stworzenie Bazy Danych o Certyfikatach Wykonawców Zamówień Publicznych (dalej „baza certyfikatów”), prowadzonej w systemie teleinformatycznym przez ministra właściwego do spraw gospodarki.

Administratorem danych, w tym danych osobowych, zgromadzonych w bazie certyfikatów będzie minister właściwy do spraw gospodarki. Do zadań ministra będzie należało w szczególności zapewnienie podmiotom certyfikującym stałego dostępu do baz certyfikatów oraz możliwość wprowadzania w niej zmian. Minister będzie również wprowadzał i aktualizował informacje dotyczące podmiotów certyfikujących, a także określi organizacyjne i techniczne warunki prowadzenia bazy.

W bazie certyfikatów będą gromadzone informacje o wydanych certyfikatach wykonawcy zamówienia publicznego (ważnych, zawieszonych w związku z aktualizacją oraz nieważnych), o wykonawcach, którzy złożyli wniosek o wydanie certyfikatu wykonawcy zamówienia publicznego oraz o podmiotach certyfikujących. Szczegółowy zakres danych objętych informacjami gromadzonymi w bazie został uregulowany w art. 28 projektu ustawy.

Od informacji i danych gromadzonych w bazie certyfikatów należy odróżnić dane i informacje udostępnianie publicznie z użyciem tej bazy. W ramach publicznego dostępu do danych gromadzonych w bazie certyfikatów będzie udostępniany dokument ważnego certyfikatu wykonawcy. Każdy będzie miał też możliwość samodzielnego i nieodpłatnego pobrania tego dokumentu w formie elektronicznej.

Ponadto, co do zasady dane i informacje zamieszczone w bazie certyfikatów będą jawne i dostęp do nich będzie nieodpłatny, z wyjątkiem danych dotyczących samego faktu złożenia wniosku o certyfikację, jego daty i zakresu oraz danych dotyczących odmowy wydania certyfikatu wraz z podaniem danych. W zakresie objętym wyjątkiem dane będą dostępne wyłącznie wszystkim podmiotom certyfikującym, w tym innym niż podmiot, który zamieścił informację w bazie certyfikatów, na potrzeby wymiany informacji między podmiotami w związku ze złożeniem wniosku o certyfikację oraz prowadzenia samej procedury certyfikacji.

Do obowiązków podmiotów certyfikujących, w ramach prowadzonej przez ministra bazy certyfikatów, będzie należało zamieszczanie informacji dotyczących certyfikatów oraz wykonawców wnioskujących o dokonanie certyfikacji, zgodnie z art. 27 ust. 2 pkt 1 i 2, w tym dotyczących złożenia wniosku o certyfikację, oraz aktualizacji certyfikatu. Po wydaniu certyfikatów, podmioty certyfikujące będą obowiązane również do zamieszczania w bazie

certyfikatów dokumentu certyfikatu w sposób umożliwiający samodzielne pobranie tego dokumentu w formie elektronicznej oraz do aktualizacji tego certyfikatu. Jednocześnie, w przypadku utraty ważności przez certyfikat bądź w przypadku jego zawieszenia, obowiązkiem podmiotu certyfikującego będzie ograniczenia możliwości samodzielnego pobrania zawieszonych certyfikatów, na czas tego zawieszenia, oraz certyfikatu, który utracił ważność lub został zawieszony.

Projektowany przepis art. 30 ust. 3 ustanawia jednoznacznie odpowiedzialność podmiotu certyfikującego za treść informacji, które wprowadził on w bazie certyfikatów oraz treść samego certyfikatu udostępnionego w bazie.

5. Warunki i tryb udzielania akredytacji podmiotowi certyfikującemu

Projektowana ustawa stanowi, że akredytacji podmiotów ubiegających się o uprawnienie do certyfikacji wykonawców zamówień publicznych udziela Polskie Centrum Akredytacji (dalej: „PCA”), w oparciu o przepisy niniejszej ustawy oraz przepisy rozdziału 4 ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku. Ponadto, do udzielania akredytacji zastosowanie ma program akredytacji określający szczegółowe zasady i procesy akredytacji, przygotowany przez PCA i uzgodniony z ministrem właściwym do spraw gospodarki. Program akredytacji dostępny będzie w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw gospodarki oraz na stronie podmiotowej Polskiego Centrum Akredytacji, podobnie jak program oceny zgodności, o którym mowa w art. 21 projektowanej ustawy.

Zgodnie z projektem, akredytacja będzie udzielana w odniesieniu do wymagań normy zharmonizowanej PN-EN ISO 17029 „Ocena zgodności – Ogólne zasady i wymagania dla jednostek walidujących i weryfikujących”. W celu uzyskania akredytacji podmiot ubiegających się o nią będzie musiał spełnić powyższe wymagania oraz wymagania wynikające z programu akredytacji i programu oceny zgodności.

Do obowiązków PCA będzie należeć informowanie ministra właściwego do spraw gospodarki o akredytacji udzielonej podmiotowi certyfikującemu, a także o cofnięciu lub zawieszeniu akredytacji. Szczegółowe obowiązki PCA uregulowane zostaną w porozumieniu, które minister właściwy do spraw gospodarki i Polskie Centrum Akredytacji będą mogli zawrzeć w celu zapewnienia wzajemnego przekazywania informacji dotyczących podmiotów certyfikujących oraz monitorowania działalności tych podmiotów.

6. Zmiany innych ustaw w związku z wprowadzeniem certyfikacji wykonawców zamówień publicznych

W celu zapewnienia podmiotowi certyfikującemu możliwości pozyskiwania danych o wykonawcach w związku z powadzoną procedurą certyfikacji, przewiduje się wprowadzenie zmian w: w art. 306h w § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2021 r. poz. 1709) oraz art. 6 ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1540).

Na podstawie dodawanego pkt 4 w art. 306h w § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, podmiot certyfikujący będzie mógł zwrócić się do organów podatkowych o wydanie zaświadczenia o wysokości zaległości podatkowych podatnika na żądanie. Zawarcie umowy między wykonawcą a podmiotem certyfikującym dotyczącej certyfikacji niepodlegania wykluczeniu traktowane będzie jako wyrażenie zgodny podatnika (wykonawcy) na pozyskanie takiego zaświadczenia przez podmiot certyfikujący.

Z kolei, na podstawie dodawanego pkt 10b w art. 6 ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym, prawo do uzyskania informacji o osobach, których dane osobowe zgromadzone zostały w Rejestrze, będzie przysługiwać również, na potrzeby certyfikacji wykonawców, podmiotowi certyfikującemu, o którym w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia ... o certyfikacji wykonawców zamówień publicznych oraz zmianie niektórych innych ustaw, tj. wyznaczonemu przez ministra właściwego do spraw gospodarki do przeprowadzania certyfikacji niepodlegania wykluczeniu.

Ponadto, przewiduje się wprowadzenie zmiany dostosowującej w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2023 r. poz. 528 i 1394). Zmiana polegać będzie na poszerzeniu katalogu baz danych, określonego w art. 28 ww. ustawy, z których biura informacji gospodarczej mogą czerpać informacje, w związku z prowadzoną działalnością, o Bazę Danych o Certyfikatach Wykonawców Zamówień Publicznych, o której mowa w art. 27 ustawy z dnia ... o certyfikacji wykonawców zamówień publicznych oraz zmianie niektórych innych ustaw.

Zmiany w ustawie z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych:

W związku z wprowadzaną certyfikacją wykonawców zamówień publicznych, w celu zapewnienia sprawnego korzystania z certyfikatów w postępowaniu o udzielenie zamówienia, konieczne wprowadzenie niezbędnych zmian w przepisach ustawy Pzp. Do najważniejszych z

nich należą zmiany w obrębie działu II rozdziału 2 oddziału 2 „Warunki udziału w postępowaniu” oraz oddziału 4 „Podmiotowe środki dowodowe”.

W art. 112 ustawy Pzp przewiduje się dodanie ust. 3, zgodnie z którym zamawiający określając warunki udziału w postępowaniu, o których mowa w ust. 2 pkt 4, będzie zobligowany do odnoszenia ich do odpowiadających im poziomów zdolności określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 4 lub 5 ustawy o certyfikacji wykonawców zamówień publicznych oraz zmianie niektórych innych ustaw. Określanie warunków udziału w postępowaniu w oparciu o poziomy zdolności ułatwi kwalifikowanie wykonawców posługujących się certyfikatami.

Zamawiający będzie mógł odstąpić od opisywania warunków udziału we wskazany wyżej sposób, tj. bez odniesienia się do ww. poziomów zdolności w przypadku gdy będzie to uzasadnione specyfiką przedmiotu zamówienia, w tym w przypadku gdy przedmiotowi zamówienia nie odpowiada żaden z poziomów zdolności określonych na podstawie tej ustawy (ust. 4).

Celem uzupełnienia regulacji, w projekcie przewiduje się również zmianę art. 72 w ust. 1 ustawy Pzp, w związku z potrzebą uzupełnienia informacji zawieranych w protokole postępowania, w zakresie wyjaśnienia powodów odstąpienia od zastosowania poziomów zdolności przy określaniu warunków udziału w postępowaniu.

Szereg zmian dostosowujących przewidziano również w art. 124, art. 126-128 – w zakresie postępowania o udzielenie zamówienia o wartości równej lub wyższej niż progi unijne, oraz art. 273 i 274 – w zakresie postępowania o udzielenie zamówienia o wartości mniejszej niż progi unijne (zamówienia krajowe), a także przewiduje się dodanie art. 128a, który będzie miał zastosowanie również do zamówień krajowych.

W art. 124 ustawy Pzp dodaje się ust. 2-4, z których wprost wynika, że w postępowaniu o udzielenie zamówienia, wykonawca zamiast podmiotowymi środkami dowodowymi może posługiwać się certyfikatem wykonawcy zamówień publicznych. Jednocześnie zaś, zamawiający nie będzie mógł żądać podmiotowych środków dowodowych w zakresie w jakim potwierdzenie braku istnienia podstaw wykluczenia lub potwierdzenie spełniania warunków udziału w postępowaniu wynika z certyfikatu (projektowany ust. 3). Z tym, że przed udzieleniem zamówienia, zamawiający może żądać podmiotowych środków dowodowych również od wykonawcy, który złożył certyfikat, na potwierdzenie braku istnienia podstawy

wykluczenia z postępowania dotyczących płatności podatków, opłat lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne (art. 109 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp).

O kwestie dotyczące składania certyfikatu uzupełnione zostały przepisy art. 126 ust. 1-3, oraz art. 127 ust. 1. Z kolei, w art. 128 ust. 1-4, w przypadku niezłożenia przez wykonawcę certyfikatu (mimo iż w oświadczeniu, o którym mowa w art. 125 ust. 1 deklarował od że będzie posługiwał się certyfikatem) lub złożenia certyfikatu niekompletnego lub zawierającego błędy, przewidziano możliwość wezwania wykonawcy do jego złożenia, poprawienia lub uzupełnienia w wyznaczonym terminie.

Projektowana ustawa przewiduje również dodanie art. 128a, zgodnie z którym zamawiający, który ma uzasadnione wątpliwości co do prawdziwości informacji zawartych w certyfikacie będzie mógł wezwać wykonawcę do złożenia wyjaśnień. Jeżeli wyjaśnienia złożone przez wykonawcę nie będą wystarczające do usunięcia uzasadnionych wątpliwości, zamawiający poinformuje o tym podmiot certyfikujący, który wydał certyfikat. W takim przypadku, podmiot certyfikujący, na podstawie art. 13 ust. 1 projektu ustawy, w ciągu 3 dni od zgłoszenia, sprawdzi aktualność certyfikatu wykonawcy i w razie potwierdzenia wątpliwości zamawiającego zawiesi ten certyfikat, przystępując do procedury aktualizacji.

W opisanej sytuacji zamawiający wezwie wykonawcę do złożenia podmiotowych środków dowodowych w zakresie w jakim złożony certyfikat miał potwierdzać brak podstaw wykluczenia lub spełnianie warunków udziału w postępowaniu na potrzeby prowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia, na zasadach wynikających z ustawy Pzp.

Odpowiednie zmiany przewidziano również w związku ze stwierdzeniem w postępowaniu odwoławczym oraz w postępowaniu skargowym, że informacje zawarte w certyfikacie wykonawcy zamówienia publicznego nie są prawdziwe. W takim przypadku, odpowiednio Prezes Krajowej Izby Odwoławczej oraz sąd, który rozpatrywał skargę na orzeczenie KIO przesyła niezwłocznie podmiotowi certyfikującemu informację w tym zakresie.

W projekcie wprowadza się regulacją przejściową, zgodnie z którą do postępowań o udzielenie zamówienia wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Tym samym, certyfikaty wydawane na podstawie projektowanej ustawy będą mogły być składane w postępowaniach o udzielenie zamówienia wszczynanych już po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Zgodnie z projektowanymi art. 44, ustawa ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2025 r. Planowany termin ma zapewnić odpowiednio długie *vacatio legis*, w celu odpowiedniego przygotowania się uczestników rynku zamówień publicznych do stosowania projektowanych rozwiązań. Z tym, że przepisy projektowanego rozdziału 5, dotyczące warunków i trybu przeprowadzania akredytacji podmiotów certyfikujących wejdą w życie z dniem 1 lipca 2024 r., w związku z potrzebą zapewnienia wykonawcom możliwość efektywnego korzystania z certyfikacji zaraz po wejściu w życie projektowanych przepisów.

Jednocześnie w projektowanym art. 42, zawierającym regulację dostosowującą, wskazano, iż do dnia 1 lipca 2024 r. minister właściwy do spraw gospodarki ustali program oceny zgodności certyfikacji, o którym mowa w art. 21, i udostępni go Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej obsługującej go urząd.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Projekt ustawy nie zawiera wymogów nakładanych na usługodawców podlegających notyfikacji, o której mowa w art. 15 ust. 7 i art. 39 ust. 5 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, str. 36).

Projekt ustawy nie wymaga uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym z Europejskim Bankiem Centralnym, o czym mowa w § 39 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Projektowana regulacja jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) w związku z § 52 ust. 1 Regulaminu pracy Rady Ministrów projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.